

воду несе"/. Про частоту вживання цієї стилістичної фігури свідчить такий факт: на тринадцять пісень про кохання припадає 22 паралелізми. Порівнення, зіставлення людського життя з певними явищами природи робить пісні особливо задушевними, емоційними, тим більше, що паралелізми до людських доль, переживань виступають такі національні символи України, як калина, зелена рута, куравлі, голуби, плаюча верба над водою, місці дубочки. Інколи ~~паралелізм~~ становить домінанту пісні. Також є пісня "Чом соловій не співає" /тостій варіант II/.

Особливості інтимності, ліризму надають пісням перефразичні звертання типу: мое міле серце, мое закохання, мій любку, мій синий орле, моя ліла, мое любе серце, моя голубко.

Органічним компонентом поетики пісень про кохання є різноманітні повтори: звичайний повтор, повтор-підхоплення, градаційний повтор, рефрен. А повтор, за влучним висловом О.О.Потебні, дав нове значення, об"ективне або суб"ективне.

Невід'ємним складником текстів ліричних пісень є нестигнені форми повних прикметників: широке, муріваче, зрукованая, преславная, чорная, единая, любая, золотая.

Крім типологічних засобів художньої зображеності, у піснях про кохання зустрічаються рідше вживані прийоми образності: контекстуальні антоніми і побудовані на них антитеза, сатирично заарвлені фразеологізми, метафоричні аналогії.

Отже, народні пісні про кохання дають винятково цінний матеріал для історії української літературної мови, для II стилістики.

ЛЮДМИЛА МОСТОВА

/Одеський університет/

АСПЕКТИ ФОЛЬКЛОРІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В.ГНАТЮКА

Багатоаспектна творча спадщина видатного українського фольклориста та етнографа, академіка, редактора та видавця спадщини

української літератури, культурно-громадського діяча В.М.Гнатюка.

Наукова діяльність вченого здобула широке визнання. Оцінюючи діапазони працевдатності, І.Франко у своїй рецензії на 2 том Його коломийок відзначав: "В.Гнатюк – феноменально-щасливий збирач усіяного етиографічного матеріалу. Протягом літ він попри інші матеріали зібрав також коло 10 000 коломийок". Все своє життя вчений був з народом, черпаючи Його культуру, мудрість, досвід.

У 1894 – 1903 пр. В.Гнатюк разом з І.Франком розробляє програму і систему збирання та публікації скарбів народної творчості:

Вчений дас життя ненацрукованим фольклорним матеріалам з архівів Марка Вовчка, О.Марковича, М.Максимовича, М.Бодянського, Лесі Мартовича, М.Павлика, М.Драгоманова. В.Гнатюк редактує за жанрами 20-томне зібрання українських народних перлин.

Добре розуміючи, що усна народна творчість є неписаною історією народу, що передає з покоління до покоління життєвий досвід, народні сподівання та устремлення, вчений прагнув зібрати все до останньої краплини і передати в спадок нащадкам.

Найціннішими фольклористичними збірниками В.Гнатюка є "Знадоби до української демонології", "Коломийки", "Галицько-русські анекdoti", "Гаївки", "Колядки та щедрівки", "Похоронні звичаї та обряди", "Галицько-русські народні легенди". Дослідження вченого в галузі фольклору підняли українську фольклористику до світових вершин.

Ряд творів української літератури своїм життям також зобов'язані В.М.Гнатюкові. Своїми порадами, добірками фольклорних зразків вчений допомагав багатьом видатним письменникам. Пригадаймо хоч би творчу співдружність В.Гнатюка і М.Коцбусинського під час написання "Тіней забутих предків".

В.М.Гнатюк виявляв глибокий інтерес і до фольклору всіх слов'янських народів. Розглядаючи побутування фольклорних творів і мотивів, вчений оцінює їх як інтернаціональний взаємообмін національними культурними цінностями. В.Гнатюк відстоював порівняльно-історичний метод у фольклористиці, зосередив увагу на тісному зв'язку народної творчості з життям, вважаючи її відбиттям суспільних та громадських поглядів людей: "Згадаю лиш про цикли пісень: опришківських, чумацьких, вояцьких, духовних /лірницьких/ і інших. Хто бажає пізнати духовне життя народу, не може ніяк циклів тих пісень легковажити, він мусить над ними затриматися і всестоючимо оглянути". Повідомо у Гнатюка була думка про те, що трудові маси є творцем фольклору й історії. Отже, розуміючи це, вчений глибоко вивчав фольклорні джерела у народному середовищі. Так, відбиття антифеодальної боротьби селянства у фольклорі знайшло своє іскраве втілення у праці В.Гнатюка "Словацький опришок Яношик в народній поезії". Вчений акцентує на суспільній функції народної творчості, її громадському змісті.

Без сумніву, фольклористичний доробок В.Гнатюка – вершина "средньої" праці, де найповніше виявились і реалізувались природні обдарування вченого, любов до народного життя. Саме тому В.Гнатюк палко закликає вивчати джерела народної творчості для краєзнання народних устримлінь і сподівань.

ЯРОСЛАВА МЕЛЬНИК

/ ІЧН АН УРСР /

ІВАН ФРАНКО І ВОЛОДИМИР ГНАТЮК: ДО ІСТОРІЇ ТВОРЧИХ ВЗАЄМІН ТА ОСОБИСТИХ КОНТАКТІВ

Історія взаємовідносин І.Франка і В.Гнатюка є прикладом високого повозуміння між двома працівниками – як на ниві наукового